

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д.
УШИНСЬКОГО»**

Кафедра музично-інструментальної підготовки

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МУЗИЧНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ПІДГОТОВКА»**

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за
спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Одеса – 2024

УДК:

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу

*«Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д.
Ушинського»*

Рецензенти:

**Демидова Віола Григорівна – кандидат педагогічних наук,
народна артистка України, професор кафедри спеціального
фортепіано ОНМА імені А. В. Нежданової**

**Ашихміна Наталія Віталіївна – кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри вокально-хорової підготовки.**

Укладач: Добруха В. О-Викладач-стажист

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з навчальної дисципліни: «Музично-інструментальна підготовка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) : методичні рекомендації. Одеса : Університет Ушинського, 2024.

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Музично-інструментальна підготовка» містять зміст і завдання самостійної роботи, самоперевірки, до іспиту, теми індивідуальних навчально-творчих завдань.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних під час навчання.

© Університет Ушинського, 2024
© Добруха В.О.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Пояснювальна записка	5
2. Самостійна робота студентів.....	10
2.1. Тематичний план для самостійного опрацювання	11
2.2. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи	12
3. Індивідуальне навчально-творче завдання	19
4. Завдання до заліку	
5. Рекомендовані джерела інформації.....	

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Музично-інструментальна підготовка» є важливим, обов'язковим освітнім компонентом професійної (фахової) підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Вона спрямована на формування професійних компетентностей: практичного засвоєння та виконання різностильових та різножанрових музичних творів; володіння методичними прийомами при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій. Навчальна дисципліна «Музично-інструментальна підготовка» забезпечує процес музично-педагогічної освіти бакалаврів, формує їх фаховий розвиток, який є необхідним для майбутньої успішної самореалізації. Специфіка практичних занять з музично-інструментальної підготовки допомагає розвинути і вдосконалити виконавські здібності особистості, оволодіти прийомами гри на музичному інструменті та сформувати здатність до самостійного мислення і самореалізації студента.

В курсі вивчення навчальної дисципліни розглядаються питання організації навчального процесу в класі фортепіано; особливості проведення уроку на різних етапах навчання гри на інструменті; завдання для розвитку музичних здібностей; плану роботи над музичним твором; розвитком навичок читання нот з листа; роботи над виконавською технікою.

Зміст дисципліни зумовлений потребами формування у студентів науково-творчих уявлень в області музично-інструментальної підготовки. Він полягає у забезпеченні мобільності студентів у процесі навчання та гнучкості в системі підготовки фахівців для їх адаптації до швидкозмінних вимог українського та міжнародного ринків праці. Курс базується на

науково-творчих підходах які складають методологічне та інструментальне підґрунтя музичної педагогіки для здійснення вищої мистецької освіти.

1. Пояснювальна записка

Програму вивчення навчальної дисципліни «Музично-інструментальної підготовки» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Мета навчальної дисципліни «Музично-інструментальної підготовки»: Підготовка фахівців закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти (педагогів-організаторів, керівників ансамблевих колективів, вчителів музичного мистецтва), здатних вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі музично-педагогічної освіти, засобами формування інструментально-виконавської компетентності (у процесі опанування та виконання інструментальних творів) у закладах загальної середньої освіти, а також удосконалення прийомів і способів ансамблевої гри, акомпанування.

Очікувані програмні результати навчання.

ПРН 13. Демонструвати здатність самостійно аналізувати музичні твори композиторів різних епох, знаходити, опрацьовувати та презентувати педагогічну та музикознавчу інформацію для створення власних художньо-педагогічних і виконавських інтерпретацій.

ПРН 14. Демонструвати творчі знання і навички імпровізації, обробки та перекладу музичних творів для забезпечення ефективного мистецько-педагогічного процесу.

ПРН 21. Творчо опрацьовувати художні тексти, розробляти концепцію, творчий задум та реалізовувати їх у мистецько-педагогічній діяльності.

Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студенти мають

Очікувані результати навчання дисципліни знати:

- основи аналізу музичних творів композиторів різних епох;
- теоретичні основи і зміст грамотного акомпанування, імпровізації, обробки та перекладу інструментальних або вокальних творів;
- особливості діяльності концертмейстера в процесі акомпанування вокалістам, інструменталістам, хоровим колективам;
- засади виконавської культури акомпанування

Вміти:

- знаходити, опрацьовувати та презентувати педагогічну та музикознавчу інформацію;
- створювати власні художньо-педагогічні та виконавські інтерпретації;
- застосовувати на практиці вміння здійснювати обробку та переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору);
- здійснювати художньо-аналітичне опрацювання художніх текстів у історичному художньо-стильовому контексті

Загальні компетентності:

ЗК 03. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК 05. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК 08. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях.

ЗК 09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 02. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

СК 05. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

СК 07. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів, використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК 13. Здатність до самостійного опанування художньо-педагогічного матеріалу, створення власних художньо-педагогічних і виконавських інтерпретацій.

СК 14. Здатність використовувати теоретичні і практичні знання щодо імпровізації, створення обробки, перекладу музичного матеріалу для учнів.

СК 16. Здатність до експресивного, артистичного втілення мистецьких, художньо-інтерпретаційних та просвітницьких текстів.

СК 21. Здатність працювати з художніми текстами, розуміти/генерувати творчу ідею, задум та втілювати їх у мистецькій та івент-діяльності

Міждисциплінарні зв'язки: «Історія еволюції художніх стилів зарубіжної музики», «Хоровий клас», «Вокально-хормейстерська підготовка», «Аранжування музичних творів та основи звукорежисури».

**ОПАНОВУЮЧИ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗДОБУВАЧ ПОВИНЕН ДОТРИМУВАТИСЯ ПРИНЦИПІВ
АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ:**

- сумлінно, вчасно й самостійно (крім випадків, які передбачають групову роботу) виконувати навчальні завдання, завдання проміжного та підсумкового контролю;
- бути присутнім на всіх навчальних заняттях, окрім випадків, викликаних поважними причинами;
- ефективно використовувати час на навчальних заняттях для досягнення навчальних цілей, не марнуючи його на зайві речі;
- сумлінно виконувати завдання з самостійної роботи, користуватися інформацією з надійно перевірених джерел, опрацьовувати запропоновані та додаткові літературні джерела та Інтернет-ресурси.

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	Бали	Критерії
Практичні заняття	0	Завдання не виконано
	1-7	Здобувач не завжди дотримується конструктивних та драматургічних принципів в процесі обробки і перекладу музичного твору. Не вміє самостійно опанувати художньо-педагогічний матеріал. Без сторонньої допомоги не вміє знаходити, опрацьовувати та презентувати педагогічну та музикознавчу інформацію
	8-12	Здобувач впевнено дотримується конструктивних та драматургічних принципів в процесі обробки і перекладу музичного твору. Вільно опанує художньо-педагогічний матеріал. Активно та з інтересом ставиться до вирішення поставлених творчо-виконавських завдань: самостійно опановує художньо-педагогічний матеріал. Без сторонньої допомоги знаходить, опрацьовує та презентує педагогічну та музикознавчу інформацію
Самостійна робота	0	Завдання не виконано
	1-5	Основні технічні прийоми транспонування партії акомпанементу здобувач демонструє частково припускаючи помилки. Здобувач невпевнено володіє навичками виконання інструментального твору. Допускає нелогічне використання аплікатури, педалі, а також помилки щодо застосування прийомів звуковибудовування.
	6-10	Здобувач переконливо демонструє технічні прийоми транспонування партії акомпанементу.

		Здобувач впевнено володіє навичками виконання інструментального твору. Демонструє логічне використання аплікатури, педалі, а також помилки щодо застосування прийомів звуковибудовування.
Індивідуальне навчально-творче завдання (Художньо-вербальний аналіз музичних творів)	0	Завдання не виконано
	1-3	Здобувач представляє стандартну роботу; презентація не відрізняється авторською індивідуальністю; помітні значні порушення логіки викладення матеріалу. Студент допускає використання матеріалів ,що не мають безпосереднього відношення до теми; зібрана інформація частково аналізується. При виконанні творів не завжди грамотно буде музичну фразу,але прагне до виразного фразування, не завжди вміє слухати та вести мелодичну лінію. .
	4-7	.Здобувач представляє зацікавленість в роботі; презентація відрізняється авторською індивідуальністю, але іноді помітні порушення логіки викладення матеріалу. При виконанні творів грамотно буде музичну фразу, прагне до виразного фразування, але не завжди вміє слухати себе.
	8-10	.Здобувач представляє унікальну роботу; презентація містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів. В роботі наявні авторські знахідки. Студент демонструє точне розуміння завдання, використовує матеріали, що мають безпосереднє відношення до теми, При виконанні творів грамотно буде музичну фразу, прагне до виразного фразування, вміє слухати та вести мелодичну лінію.

		2
Індивідуальне навчально-творче завдання (Виконання партії акомпанементу)	0	Завдання не виконано
	1-3	Завдання (виконання акомпанементу) виконано формально із слабким проявом художньої-творчої ініціативи, невиразно, неемоційно, з відсутністю розуміння способів реалізації творчого задуму.
	4-7	.Завдання (виконання акомпанементу до музичних творів) виконано з проявом художньої фантазії та творчої ініціативи, грамотно і художньо переконливо.
	8-10	.Здобувачі представляють виконання акомпанементу до твору в ансамблі, виражають власне ставлення до виконання творчого завдання та виступають експертом індивідуальних завдань, що виконали однокурсники.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (1 семестр, залік)

Для навчальної дисципліни «Музично-інструментальна підготовка» за навчальним планом передбачає підсумковий контроль у формі заліку. Допускається за умови виконання ІНТЗ. Виконання музичних творів напам'ять; створення загального характеру творів що виконуються; допустимо недотримання темпу гри визначеного автором; допустимі технічні недоліки; допустиме некоректне застосування педалізації. . Кількість балів, необхідних для заліку (не менше 60), студент отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи.

Критерії оцінювання підсумкового контролю (академзвіт) 2 семестр

Для навчальної дисципліни «Музично-інструментальна підготовка» за навчальним планом передбачає підсумковий контроль у формі академзвіту .

2. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота - вид навчальної діяльності, що здійснюється без безпосереднього втручання, але під керівництвом викладача, та збільшує потенціал студента, вчить працювати з різними методичними джерелами, музичними текстами; аналізувати та виділяти головне, опрацьовувати музичні твори. У процесі навчання студентів як пріоритет ставляться інтереси особистості, адекватні сучасним тенденціям суспільного розвитку. У зв'язку з цим саме потреба до самонавчання стає і вимогою часу, і умовою реалізації особистості.

Самостійна робота - засіб залучення студентів до самостійної пізнавальної діяльності, формування в них методів організації такої діяльності. Позитивний результат від самостійної роботи студентів можливий тільки тоді, коли вона організовується і реалізується в процесі навчання як цілісна система, включена в усі етапи навчання студентів у ЗВО.

У процесі самостійної роботи студенти отримують уявлення про значення і суть самостійної навчально-пізнавальної діяльності, про відповідальність за набуття професійних знань, умінь і навичок у результаті освоєння навчальної, навчально-методичної, наукової, періодичної літератури, монографій та інших наукових робіт у самостійному режимі. Додатково відбувається знайомство студентів з науковою організацією праці та організацією особистого часу, з особливостями складання планів, режимів тощо; формування установки на професійне самовдосконалення та розвиток навичок самоорганізації навчальної діяльності.

Самостійна робота студентів здійснюється за кількома типами, яким відповідають різні завдання самостійної роботи студентів:

1. Самостійна робота з теоретичним матеріалом - це самостійне поза аудиторне письмове виконання ряду завдань для засвоєння навчального матеріалу на рівні «відтворення» і «розуміння». Можливі види завдань: конспектування, реферування, анотування рекомендованої літератури; формулювання висновків і підсумків; відповіді на запитання і самостійне формулювання запитань до навчальної теми; заповнення таблиць; креслення структурно-логічних схем: складання термінологічних

словників, показчиків, планів; наведення прикладів, опис ситуацій; завдання на аналіз, синтез, доведення, порівняння, класифікацію, узагальнення, конкретизацію, інтерпретацію теоретичного матеріалу.

2.1. Тематичний план для самостійного опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
Змістовий модуль 1. Розвиток художньо-виконавських навичок як складових професійного виховання студента			
1	Характеристика спеціальних ансамблевих навичок акомпаніатора	8	Презентація, Індивідуальна співбесіда, залік
2	Артикуляція, агогіка і динаміка як міри ансамблевості акомпаніатора.	8	
3	Виховання свідомого ставлення до змісту музичного твору	8	
4	Значення музично-виражальних засобів творів, елементів музичної мови, що створюють даний художній образ.	11	
Змістовий модуль 2. Формування творчого підходу до виконання творів шкільного репертуару, аранжування та обробки вокальних або інструментальних творів.			
1	Ознайомлення з фактурними та образно-емоційними особливостями музичних творів	8	Презентація, Індивідуальна співбесіда академзвіт
2	Робота над інструментальною технікою та звуковидобуванням. Інтенаційна виразність, слуховий контроль.	8	
3	Композиція, мелодійне варіювання та гра за слухом фактури у вигляді акордової фігурації.	8	
4	Музично-інструментальна імпровізація майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва: її сутність й особливості	11	
	Усього	70	

2.2. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Розвиток к художньо-виконавських навичок як
складових професійного виховання студента

Тема 1. Характеристика спеціальних ансамблевих навичок акомпаніатора. Художній обмін музичною інформацією між партнерами. Синхронність виконання під час взяття і зняття звуку. Врівноваженістю звучання в інтервалах та акордах, розділених між різними партіями. Узгодженість прийомів звуковидобування. Відповідність, баланс у звуковеденні партнерів. Єдність ритмічного пульсу, динаміки і фразування. Артикуляційна відповідність.

Завдання для самоконтролю

- 1.Проведення слухового аналізу твору, що виконується в ансамблі(на основі прослуховування звукозапису)*
- 2. Вербальний аналіз прийомів звуковибудування ,та штрихів усіх партій ансамблю.*
- 3. Виконання двох різнохарактерних творів в ансамблі.*
- 4.Ескізне виконання партії ансамблевих партнерів.*

Тема 2. Артикуляція, агогіка і динаміка як міри ансамблевості акомпаніатора. Відповідність характеру артикуляції текстовим указівкам автора або редактора. Зумовленість точної міри штриха від сформованості музичного смаку концертмейстера. Агогіка як змістовно-виразний елемент концертмейстерської діяльності. Форми агогічного відхилення (цезура, дихання, зітхання; випередження метричного акценту, підкреслювання дисонансних сполучень, ладових зрушень, модуляційних ходів; розширення кадансів, кульмінацій, початку фраз або вступу соліста). Зумовленість рівня динамічної міри партією соліста, функціональної ролі в конкретному музичному творі (фон, діалог, конфлікт). Теситура, регістр, тембр голосу (музичного інструменту) як регулятори динаміки (дзвінкість верхніх регістрів та приглушеність нижніх).

Завдання для самоконтролю

- 1.Складання спільноїт для всіх учасниув ансамблю артикуляційно-текстової партитури.*
- 2.Визначення модуляційних переходів партитури.*
- 3.Складання партитури динаміки твору.*
- 4. Складання партитури агогічних відхилень твору*

Тема 3. Виховання свідомого ставлення до змісту музичного твору. Ознайомлення з фактурними та образно-емоційними особливостями музичних творів. Специфіка підбору аплікатури. Відповідність аплікатури відображенню художньо-інтерпретаційної моделі композитора. Усвідомлений підхід до розв'язання проблеми підбору доцільної аплікатури. Ознайомлення з критеріями аналізу і самоаналізу виконавських інтерпретацій музичного твору.

Завдання для самоконтролю

- 1. Вербальний аналіз образно-емоційного змісту музичного твору.*
- 2.Самостійний добір аплікатури в поліфонічному творі*
- 3.Визначення особливостей використання музично-виразних засобів в процесі виконавської інтерпретації*
- 4. Самостійне визначення особливостей використання педалі в музичному творі ,що виконується з урахуванням стилєвих та жанрових особливостей..*

Тема 4. Значення музично-виражальних засобів творів, елементів музичної мови, що створюють даний художній образ.

Усвідомлення значення музично-виражальних засобів творів, елементів музичної мови, що створюють даний художній образ. Оволодіння прийомами фразування (агогіка, артикуляція, динаміка, штрихи) та педалізації щодо яскравого художньо-виразного виконання музичних творів на високому художньому рівні. Використання методу «художнього перебільшення» для досягнення яскравого втілення музичних образів. Висловлювання власного відношення, власного судження щодо образно-змістовної характеристики і виконавських прийомів.

Завдання для самоконтролю

- 1.Складання образно-змістового вербального аналізу музичного твору*
- 2. Виконання музично-виражальних засобів щодо яскравого художньо-виразного втілення музичного образу*

3. Складання переліку елементів музичної мови, що створюють даний художній образ
4. Виконати партію акомпанемента в контексті використання методу «художнього перебільшення»

Змістовий модуль 2. Формування творчого підходу до виконання творів шкільного репертуару, аранжування та обробки вокальних або інструментальних творів.

Тема 5. Ознайомлення з фактурними та образно-емоційними особливостями музичних творів. Специфіка підбору аплікатури. Відповідність аплікатури відображенню художньо-інтерпретаційної моделі композитора. Усвідомлений підхід до розв'язання проблеми підбору доцільної аплікатури. Ознайомлення з критеріями аналізу і самоаналізу виконавських інтерпретацій музичного твору.

Завдання для самоконтролю

1. Складання вербальної анотації до твору, спрямованої на розкриття образно-емоційних особливостей ансамблевого твору.
2. Прослуховування відеозапису виконання твору в ансамблі, та складання на його основі виконавського самоаналізу.
3. Складання схематичного плану виконавської інтерпретації музичного твору.

Тема 6. Робота над інструментальною технікою та звуковидобуванням. Інтонаційна виразність, слуховий контроль.

Формування інтонаційної виразності, використання різноманітних засобів звуковидобування на основі активного слухового контролю. Вдосконалення навичок звуковидобування: знайомство з поняттям фразувальної ліги. Вивчення творів з комбінаціями штрихів, аплікатурних формул, розширених мелодичних ліній і фраз. Вдосконалення гри штриха legato, гра творів з комбінаціями штрихів.

Вивчення етюдів на вдосконалення гри штриха legato. Первинні навички використання прямої педалі (враховуючи фізичні можливості учнів). Знайомство з творами, більш складними за формою та фактурою (враховуючи психофізіологічні особливості учня/учениці). Відтворення динамічних прийомів crescendo, diminuendo.

Опанування механізмів відтворення характеру та художнього образу музичного твору. Робота у п'єсах із складнішим фактурним викладом над веденням розширених мелодичних ліній. Вправи для опанування навичок використання педалі (пряма та запізнююча педаль). Навички виконання елементів дрібної фортепіанної техніки, мелізмів.

Завдання для самоконтролю

1. Представлення(перелік та пояснення сутності) способів роботи щодо удосконалення технічних фрагментів музичного твору.

2. Проведення слухового аналізу щодо художньої доцільності використання динамічних прийомів crescendo, diminuendo

3. Складання плану формоутворення музичного твору.

4. Графічне зображення інтонаційної структури музичного твору

Тема 7. Композиція, мелодійне варіювання та гра за слухом фактури у вигляді акордової фігурації.

Застосування акомпанементу акордового складу, де акорди розташовані на сильній долі такту; гра акомпанементу, що включає дублювання партії соліста (голосу); вивчення фактури з акордовим супроводом, розташованим на слабкій долі такту; гра акомпанементу з комбінованим типом фактури; гра складних поліфонічних типів фактури. Формування навичок та умінь створення адаптованого, спрощеного нотного тексту музичних творів. Самостійний підбір двох творів та їх аранжування. Складання адаптованого варіанту фактури. Знаходження адаптованого варіанту виконання з урахуванням дотримання основних принципів.

Завдання для самоконтролю

1. Складання фактурного акомпанементу в до заданої мелодії

2. Варіювання акомпанементу на основі фактурного зразка.(складання 2-3 варіацій)

3.Представлення виконавського варіанту перетворення арпеджованого акомпенементу в фактурно-гармонійний. (спрощення акомпенементу)

4.Виконання модуляції,що поєднує два різнотональних фрагменти.

Тема 8. Музично-інструментальна імпровізація майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва: її сутність й особливості. Музична імпровізація як спосіб і форма спонтанного створення звукових ідей. Музично-імпровізаційні системи. Основні типи музичної імпровізації. Вільна імпровізація. Фактори успішності музичної імпровізації. Імпровізація і свобода. Характеристика процесів композиторської творчості та музичної імпровізації. Види музично-інструментальної імпровізаційної діяльності вчителя музичного мистецтва і викладача музичних дисциплін. Імпровізація на задані акорди в певних жанрах. Імпровізація на основі остинатного акомпанементу. Тональність, лад і гармонія як основа музичної імпровізації. Однотональна імпровізація. Комплекс тоніка – субдомінанта – домінанта (T – S – D або I – IV – V) – ієрархія всіх гармонічних структур, що будуються на інших ступенях. Тонічна, субдомінантова і домінантові групи акордів. Формотворчий шаблон T – S – D – T. Плагальний оборот (T – S – T), автентичний оборот (T – D – T), неповна каденція (T – S – D). Метод імпровізаційних варіацій. Імпровізація за тональним планом.

Завдання для самоконтролю

- 1. Аранжування музичного твору в рамках певного жанру або стилю*
- 2. Складання імпровізації за заданою послідовністю акордів. н*
- 3. Складання однотональної імпровізації на задану тему.*
- 4. Складання імпровізації за тональним планом з використанням модуляції.*

3.ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-творче завдання виконується самостійно при консультуванні викладачем протягом вивчення дисципліни у відповідності до графіка навчального процесу. ІНТЗ виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, одержаних здобувачами вищої освіти за час навчання та придбання практичних навичок їх застосування при вирішенні проблем сформульованих у рамках предметної області даної дисципліни ІНТЗ, як і інші модулі в межах залікового кредиту, оцінюється і має питому частку в підсумковій оцінці залікового кредиту.

№ з/п	Завдання	Кількість годин
	I семестр	10
	Художньо-вербальний аналіз музичних творів	
1	Підготовка доповіді, щодо стилевих особливостей виконання твору танцювального жанру	
2	Підготовка доповіді, щодо стилевих особливостей виконання твору пісенного жанру	
3	Підготовка доповіді, щодо стилевих особливостей виконання твору ліричного жанру	
	II семестр	10
	Виконання партії акомпанементу	
1	Виконання партії акомпанементу до хорового твору	
2	Виконання партії акомпанементу до оркестрового твору	
3	Виконання партії акомпанементу до хореографічного етюд	

Питання до заліку:

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Демидова М. Г., Левицька І. М., Новська О. Р. Основний музичний інструмент : навчальний посібник для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем ОПП Середня освіта (Музичне мистецтво), спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво); ОПП Музичне мистецтво, спеціальність 025 Музичне мистецтво. Одеса : Університет Ушинського, 2020. 200 с.
2. Денисов С.Г. Школа гри на фортепіано. Практичний посібник для домашніх занять Навчальний посібник (+DVD): Київ, «Планета Музики», 2021, 108 с.
3. Красильников І. М. Школа ігри на синтезаторі. Навчально-методичний посібник: Київ, 2021, 208 с.

Допоміжна література

1. Горожанкіна О. Ю. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи китайських студентів над фортепіанною технікою (китайською мовою). ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, Одеса, 2019. 43 с.
2. Горожанкіна О. Ю. Методичні рекомендації щодо навчання гри на фортепіано китайських студентів без музичної підготовки з дисципліни

«Основний музичний інструмент» (китайською мовою)// ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, Одеса, 2019. 20 с.

3. Горожанкіна О.Ю. Методичні рекомендації щодо самостійної роботи з дисципліни «Курс виконавської майстерності (фортепіано)» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01Освіта/Педагогіка та 02 Культура і мистецтво. Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2021. 36 с.

4. Горожанкіна О. Ю. Педагогічні умови формування інтерпретаційної компетентності в майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі навчання гри на фортепіано. Педагогічні науки. 2018. Випуск LXXXI. Т.2. Херсон : Херсонський державний університет, 2018. С. 107-111.

5. Демидова М. Г. Сутність і якісні характеристики процесу самореалізації вчителя. Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства : Матеріали та тези IV Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених та студентів (12-13 жовтня 2018 р., м. Одеса). Т. 1. Одеса : Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2018. С. 34-37.

6. Новська О. Р., Левицька І. М. Акомпанування, гра на синтезаторі : методичні вказівки щодо організації самостійної роботи студентів з опанування навчальною програмою дисципліни «Концертмейстерський клас». Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2015. 30 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Університету Ушинського <https://library.pdpu.edu.ua/>

2. Українські партитури <https://partytura.com.ua/> 145 партитур для скачивання по запитові:

3. Партитури Саундтреків, різні формати <http://ru.scorser.com/>

4. [Партитури для оркестра/ансамбля, аранжировки http://vklimenko.com.ua/](http://vklimenko.com.ua/)

5. Джазове аранжування твору В.А.Моцарта «Маленька нічна серенада» колективом «The Swingle Singers» - Les Swingers Singers W A Mozart Eine kleine nachtmuzik, Rondo <http://surl.li/cvitj>

